

עַט וְאַתִּיקָה

חידושים, הנחיות, הלכות ופרשנויות
בסוגיות של אתיקה מקצועית בעריכת דין

גליון מס' 40 ■ תמוז תשנ"ו ■ יוני 1996

יוצא לאור ע"י ועדת האתיקה שליד ועד מחוז ת"א בלשכת עורכי הדין ■ העורך: עו"ד עמוס נצר
המערכת: דניאל פריש 10, תל-אביב 64731

חברות וחברים,

בלקוח, שכן במרבית המקרים עדיפה הפשרה על מיצוי הדין.

היתרון כביכול שבחשיפת פרט שהוחלף במהלך המשא ומתן הינו יתרון מדומה ורגעי בלבד. ברם, הפגיעה באפשרות לנהל משא ומתן בכלל ובאמצעות עורך-הדין העושה שימוש בפרטים בפרט – הינה כבדה.

ועדת האתיקה סבורה שיש מקום לחזק את מוסד הפשרה ובעקבות זאת תנקוט בגישה מחמירה כלפי עורך-דין שיפר את האמון שניתן בו ויפגע באפשרות לנהל משא ומתן בחופשיות ובתכליתיות.

על כולנו לזכור שהאמון בעורך-הדין מהווה יסוד מהותי של מקצוענו ועל כולנו מוטל לשמור עליו.

שלכם

אלקס הרטמן, עו"ד

יו"ר ועדת האתיקה

האמון שניתן בעורך-דין מתבטא גם בכך שצד המנהל מולו משא ומתן לפשרה מניח שבדברים המוחלפים בגדרו לא ייעשה עורך-הדין שימוש. אמון זה יכול להנתן בעורך-דין גם ע"י שופטים או חברים למקצוע המשוחחים עמו בחופשיות בנסיבות שניתן להניח, כי לא ייעשה שימוש בדברים.

לצערנו, רבים לאחרונה המקרים בהם עורכי-דין מתעלמים מהאמון שניתן בהם בשל עצם היותם עורכי-דין; ניתן להבחין לא פעם שפרטים, שלא היה מן הראוי שיחשפו שכן יסודם במשא ומתן לפשרה, נטענים ע"י עורך-דין במהלך הדיון המשפטי על-מנת לנסות ולהשיג יתרון ללקוח.

ידועה לכל החשיבות שבניהול משא ומתן לפשרה בחופשיות ובתכליתיות. פגיעה באפשרות לנהל משא ומתן משמעותה הכבדה משמעותית על מערכת המשפט, העמוסה בלאו הכי, ובעיקר – פגיעה

כנס והשתלמות בענייני אתיקה מקצועית

המחיר ליחיד בחדר: 1,180 ש"ח (כולל מע"מ)
ילד בחדר הורים (ניתן להלין עד 2 ילדים בחדר הורים) 385 ש"ח (כולל מע"מ)
המחיר כולל: אירוח במלון בסוף שבוע חמישי-שבת, 2 לילות על בסיס חצי פנסיון (4 ארוחות), קפה ועוגה פעם אחת, סיור מודרך באיזור.
תנאי התשלום: ניתן לשלם ב-3 תשלומים, תשלום אחרון חודש אחרי האירוח.
הזמנת מקומות בלשכת הקשר בבית המשפט המחוזי.
שמות המרצים ופרטים מדוייקים יימסרו בעתיד.
מספר המקומות מוגבל.

ועד מחוז תל-אביב יקיים השתלמות מקצועית במלון "דן קיסריה" בימים חמישי-שבת 17.10.96 – 19.10.96 ד' חשוון-ו' חשוון תשנ"ז.

בכנס תשתתף גם משלחת לשכת עו"ד בפריס.
הנושאים אשר יעלו בכנס:

חובותיו של עורך הדין כלפי בית המשפט וחובותיו כלפי הלקוח – השלמה או סתירה פרסום ופרסומת בעידן המודרני אתיקה מקצועית במשפט העברי
במסגרת ההשתלמות נקיים מפגש חברים ופעילות חברתית.

המחיר לאדם בחדר זוגי: 770 ש"ח (כולל מע"מ)

פסק-דין משמעותי עורך הדין וחובותיו כלפי בית המשפט, עמיתיו למקצוע ומוסדות לשכת עוה"ד

בענין זה, הגיש ועד מחוז ת"א קובלנה כנגד עורך-דין על כך, שבין היתר, הגיש בקשה לביטול פס"ד שניתן נגד לקוחותיו בבימ"ש השלום בת"א ובקשה זו נדחתה.

עורך-הדין הגיש בקשה לביהמ"ש לעיכוב הליכי הוצ"פ בטענה שהגיש ערעור על החלטה הדוחה את בקשתו לביטול פסה"ד.

התברר כי ערעור כזה לא הוגש כלל ופניות המתלונן, ב"כ הזוכה, לקבלת עותק הערעור לא נענו והוא הדין לגבי פניות הקובל לנאשם ועל ידי כך נגרמו תקלות והפרעות בחקירת התלונה.

ברוב דעות, הוחלט בביה"ד המשמעותי המחוזי בת"א להרשיע את הנאשם עפ"י כתב האישום וגזרו את דינו, בהתחשב בהרשעותיו הקודמות שמהן, לטענת ביה"ד, לא הפיק את הלקח הנחוץ לגבי עבודתו המקצועית וגזרו עליו עונש של 3 שנות השעיה מהן 18 חודש על תנאי לתקופה של 3 שנים שהנאשם לא יעבור עבירה בנגוד לחוק לשכת עוה"ד והתקנות שהותקנו על פיו וכן גזרו למקרה של הגשת ערעור ע"י הנאשם עונש של השעיה זמנית מלעסוק במקצוע עריכת הדין עד להכרעה סופית וכן הורו על פרסום גזר הדין בעתונות היומית כראות.

הנאשם והקובל ערערו על פסק הדין וגזר הדין לבית הדין המשמעותי הארצי של לשכת עוה"ד וביה"ד הנכבד דחה את שני הערעורים והשאיר את פסה"ד בערכאה הראשונה על כנו.

הנאשם ערער על פסק דינו של בית הדין הארצי לבית המשפט העליון שדן בערעור ודחה אותו.

ולהלן קטעים מפסה"ד:

המערער הגיש לבית המשפט "בקשה לעיכוב ביצוע". וכך נאמר בבקשה:

"בית המשפט הנכבד מתבקש לעכב ביצוע פעולות הוצאה לפועל נגד המבקשים, שנוקט נגדם בא כוח המשיבה לביצוע פסק דין בת"א 21089/89... העיכוב מבוקש עד להחלטה בערעור על החלטה מתאריך 27.11.90, לפיה נדחתה בקשה לביטול פסק דין שניתן בהעדר כנגד המבקשים.

ואלה נימוקי הבקשה:

1. נימוקי הבקשה הם עצם הגשת הערעור על החלטה הנ"ל שניתנה בחוסר סמכות...".

החלטה שנתן בית המשפט בבקשה לעיכוב הביצוע הייתה:

"לעכב הביצוע, עד למתן החלטה בערעור על החלטה".

אין חולק כי בעת שהגיש המערער את הבקשה לא הוגש מטעמו ערעור על החלטה המצויינת בבקשה.

הערעור שלפנינו סב רק על הרשעת המערער בעבירה של הטעיה ביודעין של בית המשפט, וכן על העונש.

גירסת המערער היתה כי לא נתכוון לומר בבקשה שהגיש לבית המשפט כי הערעור אכן הוגש, אלא לכך שבדעתו להגיש ערעור כזה. אולם הוא לא עשה כן לאחר שנתברר לו שיום אחד לפני הגשת הבקשה הגיע לקוחו להסדר עם בא כוח הצד שכנגד (המתלונן), שלא בידיעתו. לפיכך החליט שלא להגיש את הערעור.

מוכנים אנו להניח, אם כי בדוחק, כי המערער לא ניסח את בקשתו כהלכה, וכי לא נתכוון לומר כי הערעור כבר הוגש. אולם גם אז הטעה המערער ביודעין את בית המשפט בכך שלא הודיע לבית המשפט, מיד עם קבלת החלטה על ידו שלא להגיש ערעור, כי לא יגיש ערעור. הטעיה ביודעין של בית המשפט איננה חייבת להיות כמעשה דווקא, ויש שהטעיה כזאת תתבטא במחדל. מחובתו של המערער היתה לעדכן את בית המשפט על כל התפתחות שחלה לאחר הגשת הבקשה בנושא ששימש יסוד לבקשה ולהחלטת בית המשפט. משלא עשה כן יש לראות במחדלו טיעון שקרי עובדתי. זאת בין אם היה בעדכון כזה כדי לשנות את החלטתו של בית המשפט ובין אם לאו. באי העדכון כשלעצמו בנסיבות כאלה הוליד המערער שולל את בית המשפט להמשיך ולהאמין, בשלב שלאחר מתן החלטה, כי הערעור אכן יוגש.

מטעם זה אין אנו רואים מקום לקבל את ערעורו של המערער על ההרשעה.

דין הערעור על העונש אף הוא להידחות נוכח חומרת העבירה והרשעותיו הקודמות של המערער.

נוכח מסקנתנו האמורה מתייתר הדיון בבקשת המערער בבש"פ 1010/96 לעכב את ביצוע עונש ההשעיה הזמנית.

על"ע 975/96 בש"פ 1010/96 דן קרמזין – נ – הועד המחוזי של לשכת עוה"ד בת"א – בהרכב כב' הנשיא א. ברק, כב' השופט ג. בך, כב' השופט א. גולדברג ניתן ביום 12.3.96 בשם המערער: עוה"ד יורם יהודה וגיא זיידמן בשם הועד המחוזי בת"א עו"ד עמוס ויצמן.

הערה:

הוגשה מטעם הנאשם בקשה לדיון נוסף אולם זו נדחתה, ע"י כב' המשנה לנשיא כב' השופט ש. לויין שקבע: "קביעתה של חובה המוטלת על עורך-דין, בנסיבות המקרה לעדכן את ביהמ"ש על שינויו של נתון עובדתי רלבנטי המופיע בבקשה שהגיש, ששימש יסוד למתן החלטה, אין בה כדי לפסוק הלכה כללית בדבר קיומה של חובת עדכון בנסיבות אחרות.

עורך הדין – חסיון

מהי ההלכה מבחינת דיני החסיון כשראש עיריה לשעבר אמור להעיד במשפט מטעם קבלן כנגד העיריה ומהו הדין לגבי מתן עדות של היועץ המשפטי של העיריה בביהמ"ש בהקשר זה.

העובדות:

א. יועצת משפטית שכירה בעיריה הוזמנה להעיד מטעם העיריה במשפט שבינה לבין קבלן מסויים.
ב. במסגרת טיפולה של היועצת המשפטית כתבה בזמנו מכתב לראש העיריה כשעדיין כיהן במשרה זו ובו התריעה בפניו על דבר אי חוקיות של מהלך מסויים שבדעתו לנקוט.
ג. אותו ראש עיריה (לשעבר) מתעתד להעיד במשפט שבין העיריה לקבלן והיועצת המשפטית תוהה האם תוכל להציג בפניו במסגרת חקירתו הנגדית את המכתב שכתבה לו כמבואר לעיל או שמא עליה להציגו במסגרת מתן עדות.
ד. העיריה גילתה במסגרת הליך של גילוי מסמכים את קיומו של המכתב הנ"ל אך טענה לגביו את טענת החסיון לגבי העיון בו.

השאלות:

א. האם מותר ליועצת המשפטית להעיד במשפט הנ"ל ולהציג את מכתבה לראש העיריה לשעבר.
ב. האם רשאית היא לחקור בחקירה נגדית את ראש העיריה (לשעבר) לגבי הייעוץ שקיבל ממנה לגבי אותה עיסקה נשוא המכתב הנ"ל.

חוות דעת ועדת האתיקה:

א. זכות החסיון לפי סעיף 90 לחוק לשכת עוה"ד תשכ"א-1961 נתונה ללקוח.
ב. מאחר שהמסמך נשלח על ידי עורכת הדין, כיועצת משפטית של העיריה, הרי זכות החסיון, ככל שקיימת, היא של העיריה.
ג. ממילא, אם העיריה מעוניינת בהצגת המסמך היא רשאית להציגו.
ד. גם אם העיריה טענה לחסיון מקצועי – היא רשאית לוותר עליו תוך נקיטת הליך בפרוצדורה המקובלת בבית המשפט לענין חזרה מטענת חסיון.
ה. תשובתנו לשאלת העדות זהה – החסיון שייך לעיריה וממילא רשאית העיריה לבקש מעורכת הדין להעיד ואף מותר לבי"כ העיריה לחקור את ראש העיריה לשעבר בנוגע למכתב אליו. מובן שאם עוה"ד צפויה להעיד – מן הראוי שלא תייצג את העיריה במשפט.

ניגוד ענינים

המותר והאסור לעורך-דין עצמאי ששכר חדר במשרד של עמיתו למקצוע כשנייר המכתבים של שני עוה"ד הוא נייר אחד

העובדות:

עורך-דין עצמאי שכר חדר במשרד עו"ד עמית. שני המשרדים בפועל הינם משרדים נפרדים כשכל אחד מעורכי הדין מנהל בנפרד את עסקיו במשרדו הוא. נייר המכתבים של שני עורכי הדין הוא אחד וכולל את שם שניהם. עורך הדין אשר השכיר כאמור חדר במשרד לעוה"ד השני ייצג בזמנו קבלן בענין עריכה וטיפול בחוזה מכר בין קבלן לבין קונה דירה. כשביקש עוה"ד היתר ייצוג של הקבלן בתביעה נגד הקונה נענה בשלילה ע"י ועדת האתיקה ובעקבות זאת התבקש עוה"ד ששכר כאמור חדר אצל עוה"ד לטפל ולייצג את הקבלן בנושא.

השאלה:

האם בנסיבות אלה קיימת מניעה אתית לייצג הקבלן ע"י עוה"ד ששכר חדר במשרד עמיתו והמופיע על נייר המכתבים שלו.

חוות דעת ועדת האתיקה: קיומו של נייר המכתבים המשותף של שני עוה"ד וכן קיום שני משרדיהם במושכר משותף יכולים לגרום ללקוח להניח שהמדובר במקרה זה בשותפות של שני עוה"ד. אין זה ראוי בנסיבות אלה כי עוה"ד ששכר חדר במשרד עמיתו והמוצג כשותפו ייצג את הקבלן.

הערת העורך: העולה מחוות דעת ועדת האתיקה הוא כי עוה"ד העובדים באופן עצמאי באותה דירת משרדים ישקלו מחדש את נוסח נייר המכתבים שלהם בכדי למנוע תקלה כגון זו שאירעה במקרה זה.

עורך-דין והלקוח – שכר טרחה

החלטת הוועד המרכזי

לענין שכר טרחה

לפי תוצאות ובאחוזים

הרינו להפנות את תשומת לב החברים להחלטה שהתקבלה בוועד המרכזי בישיבתו מיום 30.4.96 בנושא שכר טרחת עורך-דין לפי תוצאות ובאחוזים. בהתאם להחלטה החדשה שכר הטרחה ייגבה ממלוא הסכום שנפסק ע"י בית המשפט, למעט החזר האגרה.

עורך-דין ופרסום

מה מותר לפרסם באינטרנט

בעקבות שאלות שהופנו לוועדה, מובהר לחברים כי אסור לפרסם באינטרנט פרטים החורגים מהקבוע בכלל 7 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית) התשמ"ו-1986. בכלל זה, אסור לחברים להביא לידי פרסום פרטים הנוגעים לתחומי התמחותם.

עורך-דין והלקוח

האם מתן חוות דעת ע"י עורך-דין לגבי סיכויי ערעור שהוגש ע"י עו"ד אחר מותרת – אם לאו

העובדות: לעורך הדין השואל פנה לקוח שהורשע במשפט פלילי בערכאה ראשונה ולאחר מכן הגיש ערר באמצעות הסניגור שיצגו בערכאה הראשונה. הלקוח פנה לעוה"ד השואל בבקשה למתן חוות דעת לגבי סיכויי ערעור.

השאלה: האם מותר לעורך הדין לתת חוות דעת ללקוח או שמא יש בכך משום הפרת כללי האתיקה ובפרט בכלל 27 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית) התשמ"ו-1986.

חוות דעת ועדת האתיקה: הועדה סבורה כי מותר לעוה"ד השואל ליתן את חוות הדעת המבוקשת ע"י הלקוח ואין בכך משום עבירה אתית כלשהי.

הערת העורך: הנוהג של מתן חוות דעת נוספת (SECOND OPINION) נפוץ ומקובל במקצוע עריכת הדין – ואין לראות בכך עבירה אתית – להבדיל כמובן מקבלת טיפול וייצוג לקוח ללא קבלת הסכמת עוה"ד הראשון עפ"י התנאים הנקובים בכלל 27 לכללי לשכת עוה"ד (אתיקה מקצועית) התשמ"ו-1986.

עורך-דין כבורר

סמכות בורר להמצאת

מסמכי בוררות

למי שאינו צד לבוררות

העובדות: עורך-דין ייצג צד בבוררות שהתקיימה בפני בורר שהינו עורך-דין. לימים פנה עד בבוררות ובקש מהבורר להמציא לו פרטיכלים של הבוררות לצורך הצגתם בתביעה אחרת שיש לו כנגד אחד הצדדים לבוררות. הבורר הודיע לעד כי מכיוון שלא היה צד לבוררות אין ביכולתו למסור לו פרטיכלים של אותה בוררות. עורך הדין שייצג את הצד שמטעמו הופיע העד האמור פנה לבורר וביקש לתת

לו את הפרטיכלים של הבוררות – שכן לטענתו מסר בזמנו ללקוחו את הפרטיכלים שקיבל מהבורר. הבורר ער לכך שבתיק הבוררות קיים יפוי כח של עוה"ד כמייצג אחד הצדדים אבל הוא גם יודע שאם ייתן הפרטיכלים המבוקשים הרי הם ישרתו את צרכיו של אותו עד שלא היה צד לבוררות, כמבואר לעיל, ומכאן התלבטותו ופנייתו לוועדה.

חוות דעת ועדת האתיקה: הועדה סבורה כי על הבורר למסור חומר המצוי בתיק הבוררות אך ורק לפרקליט שייצג את אחד הצדדים שבתיק. הועדה סבורה כי ראוי הוא לבורר לפנות בכתב לפרקליט ולבקשו להבהיר האם פנייתו לקבלת החומר היא בשם הצד לבוררות שהתנהלה בפניו ובאם התשובה לכך תהיה חיובית עליו למסור לפרקליט את החומר המבוקש.

עורך-דין והלקוח

זכות עורך-דין להתנות שחרור מסמכים ללקוח בקבלת כתב ויתור על טענות או תביעות של הלקוח כלפי עוה"ד

השאלה: עורך-דין מתבקש למסור ללקוח בחזרה את כל המסמכים שהיו בתיקי הלקוח במשרדו וזאת גם בגין ענינים שטרם הסתיימו בהם הטיפול. האם רשאי עורך הדין להתנות מסירת המסמכים בויתור הלקוח על זכותו להעלות כל תביעות או טענות בהקשר לייצוגו ע"י עורך הדין.

חוות דעת ועדת האתיקה: לדעת הועדה אין להתנות מסירת מסמכים ללקוח במתן כתב ויתור מצדו בגין תביעות כנגד עורך הדין.

עורך-דין – ויחסו לחברו למקצוע

העברת תלונה המוגשת

כנגד עורך-דין ללקוחותיו

העובדות: במקרה מסוים פנה עורך-דין בתלונה לוועדת האתיקה כנגד עורך-דין אחר ואת העתקה של התלונה העביר ללקוחות עורך הדין הנילון.

השאלה: האם אין בהעברת העתק התלונה כאמור משום עבירה לכאורה על כללי האתיקה.

חוות דעת ועדת האתיקה: ועדת האתיקה כבר הביעה מספר פעמים את עמדתה לפיה עורך-דין מתלונן המעביר העתק התלונה לצדדים שלישיים (למעט, במקרה הצורך – לרשויות המוסמכות), נוהג בדרך המהווה לכאורה עבירה משמעותית. ודאי שאין זה ראוי שהמתלונן יעביר את העתק התלונה ללקוחות עורך הדין הנילון.